

VISUOMENĖS SVEIKATOS SISTEMOS FUNKCIJOS

Visuomenės sveikatos stiprinimas ir ugdymas

1. Įgyvendinti valstybės sveikatos politiką, rengti įgyvendinimo planus;
2. Organizuoti (rengti) tikslinių ir kompleksinių sveikatos, visuomenės sveikatos programų projektų rengimą;
3. Organizuoti (įgyvendinti) Lietuvos sveikatos programos, valstybinių sveikatos, visuomenės sveikatos bei tikslinių ir kompleksinių sveikatos programų įgyvendinimą;
4. Teikti pasiūlymus dėl sveikatos politikos ir valstybinių sveikatos programų rengimo
5. Kontroliuoti vykdomas programas ir vertinti teikiamas paslaugas;
6. Vykdyti sveikatos propagandą bei sveikatos žinių populiarinimą masinėse informavimo priemonėse;
7. Rengti ataskaitas, straipsnius ar pasisakymus per radiją ir televizijos laidose, atsakant į žiniasklaidos, politikų ar kitą kritiką;
8. Propaguoti sveiką gyvenseną, sveikatos ugdymo ir ligų profilaktikos priemones;
9. Mokyti ir įtraukti visuomenę bei atskirus gyventojus, ar jų grupes į sveikatos problemų sprendimų, sveikatinimo veiklą;
10. Mokyti sveikos gyvensenos, patarti, kaip saugoti sveikatą ir išvengti ligų, rūpintis pacientais gydymo ir/ar reabilitacijos metu; vykdyti pirmosios medicininės pagalbos mokymus bei privalomus higienos mokymus;
11. Žinoti sveikos gyvensenos principus ir sveikatos mokymo metodikas, profesinių ligų profilaktikos pagrindus, mitybos mokslo pagrindus, asmens ir aplinkos priežiūros higienos reikalavimus.
12. Organizuoti (vykdyti) sveikatos mokymus;
13. Organizuoti (vykdyti) visuomenės sveikatos ir sveikatos priežiūros specialistų mokymus;
14. Vystyti mokymų materialinę bazę.

Visuomenės sveikatos sauga

15. Rengti sąlygas ir dalyvauti nustatant ir (ar) koreguojant sanitarinės apsaugos zonas; vykdyti statinių ir jų sanitarinės apsaugos zonų visuomenės sveikatos saugos reikalavimų valstybinę priežiūrą;
16. Atlikti teritorinio planavimo dokumentų, statinių statybos ir (ar) rekonstrukcijos, naujų technologijų įdiegimo, gamybos proceso bei technologinės įrangos modernizavimo projektų ekspertizę; nustatyti statinių atitiktį patvirtintiems projektams ir normatyvinių dokumentų reikalavimams;
17. Teikti išvadas dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programų, ataskaitų ir dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių pasirinktoje vietoje;
18. Tirti ir analizuoti darbo aplinkos veiksnių poveikį sveikatai, atlikti gamybos priemonių kenksmingumo sveikatai ekspertizę;
19. Įvertinti gręžinių geriamojo vandens kokybę;
20. Atlikti maisto ir ne maisto prekių, verslo priemonių higieninį įvertinimą; derinti Lietuvoje gaminamų ne maisto prekių normatyvinius dokumentus, išduoti sprendimus dėl higieninės ekspertizės išvadų;
21. Išduoti leidimus - higienos pasus, higieninius pažymėjimus;
22. Konsultuoti sveikatos saugos klausimais;
23. Teikti siūlymus: dėl darbo sąlygų gerinimo, aplinkos higienos klausimais;
24. Organizuoti įmonių, įstaigų ir organizacijų, sanitarinę priežiūrą;
25. Teikti išvadas ir pasiūlymus dėl įmonių, įstaigų ir organizacijų sanitarinės kontrolės rezultatų, bei kitas rekomendacijas;
26. Atlikti inspektavimo darbus;
27. Priežiūrėti sanitarijos inspekcijos veiklą;

28. Užtikrinti ir organizuoti sveikatinimo veiklą (pirminės asmens ir visuomenės sveikatos), organizuoti jos laikymosi kontrolę;
29. Nustatyti, ar ekonominės veiklos sąlygos atitinka visuomenės sveikatos priežiūros teisės norminių aktų reikalavimus, teikti ekspertizės išvadas;
30. Nagrinėti pasiūlymus, pareiškimus, rinkti, kaupti, apdoroti ir analizuoti informaciją apie visuomenės sveikatos saugos teisės aktų pažeidimus, jų socialines ekonomines ir kitokias priežastis; nagrinėti gyventojų skundus;
31. Prižiūrėti, ar įmonės, įstaigos ir organizacijos laikosi sveikatinimo veiklos įstatymų ir kitų teisės aktų. Rengti ir teikti sveikatinimo veiklos teisės aktų projektus;

Ligų profilaktika ir kontrolė/ VS nuolatinis stebėjimas ir ekspertizė

32. Nustatyti ir vertinti neužkrečiamųjų ligų rizikos veiksnius;
33. Pranešti apie išaiškintą arba įtariamą ūmią užkrečiamąją ligą, apsinuodijimą maistu bei profesinį apsinuodijimą arba namuose esantį sergantį infekcine liga bei infekcinių ligų užkratų nešiotą, sanitarijos-epidemiologijos režimo pažeidimą;
34. Atlikti asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros mikrobiologinius, parazitologinius, imunologinius, biocheminius ir kt. laboratorinius tyrimus;
35. Atlikti asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros diagnostinius tyrimus;
36. Atlikti epidemiologinius tyrimus;
37. Registruoti diagnozuotus žmonių užkrečiamųjų ligų susirgimus bei jų sukėlėjus;
38. Atlikti žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktiką ir kontrolę: imunoprofilaktiką, chemoprofilaktiką, privalomą ir profilaktinį aplinkos nukenksminimą;
39. Teikti siūlymus dėl pacientų tyrimo, gydymo ir profilaktikos gerinimo;
40. Mokėti atlikti ligų profilaktiką, atlikti profilaktinius skiepus, bendrųjų rizikos faktorių korekciją;
41. Vykdyti ligų profilaktiką, atlikti profilaktinius skiepus, bendrųjų rizikos faktorių korekciją;
42. Parinkti ir patvirtinti privalomus darbuotojų, dirbančių galimos profesinės rizikos sąlygomis (išankstinius bei periodinius), sveikatos patikrinimo kontingentus;
43. Tirti įtariamus profesinius susirgimus, teikti išvadas valstybinėms institucijoms;
44. Vykdyti profesinių ligų apskaitą ir analizę, teikti informaciją valstybiniam profesinių ligų registrui;
45. Vykdyti darbo vietų higieninį įvertinimą;
46. Teikti statistines ir kitas privalomas atskaitomybės žinias (planines arba skubias);
47. Teikti statistines ir kitas privalomas ataskaitas (planines arba skubias);
48. Žinoti epidemiologinę savo aptarnaujamos vietovės situaciją;
49. Organizuoti gyventojų sveikatos statistinius stebėjimus, analizuoti jos pokyčius, teikti išvadas ir pasiūlymus vykdomosioms institucijoms, informuoti apie tai gyventojus
50. Atlikti sveikatos būklės vertinimus, sveikatos problemų identifikavimą;
51. Analizuoti sveikatos duomenis;
52. Organizuoti ir skatinti bendruomenės dalyvavimą nustatant ir sprendžiant sveikatos problemas;
53. Tirti ir analizuoti visuomenės sveikatos ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir aprėptį;

Ekstremalių visuomenės sveikatai situacijų atvejai

54. Įgyvendinti (dalyvauti įgyvendinant) prevencines priemones, siekiant sumažinti ekstremalių situacijų pavojų;
55. Informuoti valstybės institucijas apie užregistruotas ekstremalias situacijas;
56. Organizuoti ir vykdyti visuomenės sveikatos saugos priemones ekstremalių situacijų atvejais (cheminių avarijų, pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, hidrometeorologinių veiksnių, stichinių, transporto bei kitų nelaimių atvejais)
57. Organizuoti sveikatos priežiūros įstaigų veiklą likviduojant stichinių nelaimių, avarijų, ekologinių katastrofų padarinius

58. Organizuoti ir koordinuoti sąveiką tarp įvairių valstybės ir savivaldybės institucijų likviduojant stichinių nelaimių, avarijų, ekologinių katastrofų padarinius
59. Teikti pasiūlymus dėl teritorijos paskelbimo pavojaus ar žalos visuomenės sveikatai rajonu
60. Dalyvauti ekstremalių situacijų valdymo centro darbe, derinti sveikatos įstaigų pasirengimo ir veiklos ekstremalių situacijų atvejais planus
61. Kaupti ir analizuoti informaciją apie susidariusią ekstremalią situaciją, informuoti atitinkamų valstybės institucijų vadovus, atlikti pirminį ekstremalaus įvykio pasekmių prognozavimą, informuoti visuomenę;
62. Organizuoti įvairaus lygio valdininkų ir politikų apsilankymus ekstremalaus įvykio vietoje bei pasitarimus;
63. Teikti skubią informaciją ir ataskaitas (tiek raštu, žodžiu, telefonu, ar elektroniniu paštu) įvairaus lygio valdininkams ir politikams tiesiogiai nesusijusiems su ekstremalios situacijos padarinių likvidavimu;

Naudoti dokumentai:

1. LR SA Ministerijos 1996 12 04 įsakymas Nr. 634 dėl Lietuvos medicinos normos MN 28:1996 "Bendrosios praktikos slaugytoja (slaugytojas)"
2. LR Vyriausybės nutarimas 1995 m. 12 11 d., Nr. 1552, Vilnius, Dėl apskrities gydytojo pavyzdinių nuostatų ir savivaldybės gydytojo pavyzdinių nuostatų.
3. LR SA Ministro įsakymas 1999 12 16 Nr. 553 dėl Lietuvos medicinos normos MN 14:1999 "Bendrosios praktikos gydytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė" patvirtinimo.
4. Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2000 m. lapkričio 11 d. Įsakymu Nr.12 "Biudžetinės įstaigos Kauno visuomenės sveikatos centro nuostatai".